

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37,

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 70

„08“ ოქტომბერი 2010წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – ბუნებრივი აირის საცავი
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი–შპს „საქართველოს საერთაშორისო ენერჯეტიკული კორპორაცია“. თეთრიწყაროს რაიონი, დაბა მანგლისი, სტალინის ქ. 66
3. განხორციელების ადგილი – მცხეთის მუნიციპალიტეტი, სოფ. წეროვანის მიმდებარე ტერიტორია
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 17. 09. 10.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“,თბილისი, მ. ალექსიძის ქ9

II. პირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით შპს „საქართველოს საერთაშორისო ენერჯეტიკული კორპორაცია“-ს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფ. წეროვანის მიმდებარედ არსებული „ნატახტარის“ ავტოგაზგასამართი სადგურის ბუნებრივი აირის საცავის სანებართვო დოკუმენტაცია.

გაზგასამართი სადგური აღნიშნულ ტერიტორიაზე საქმიანობას ახორციელებს რამოდენიმე წლის განმავლობაში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ავტოგაზგასამართი სადგურის ტექნოლოგიური პროცესისათვის აუცილებელი ბუნებრივი აირის საცავი განთავსებულია „ნატახტარის“ ავტოგაზგასამართი სადგურის ტერიტორიაზე, თბილისი-სამტრედიის საავტომობილო გზის სამხრეთ მხარეს. ობიექტს ჩრდილოეთიდან 170 მეტრის დაშორებით ესაზღვრება ლტოლვილთა კომპაქტურად დასახლებული ტერიტორია, სამხრეთიდან 240 მეტრის დაშორებით მიწათმოქმედების სანმეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დასახლება, დასავლეთიდან 250 მეტრში – მიწათმოქმედების სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი.

საცავის დანიშნულებაა ბუნებრივი აირის მიღება და 200-220 ატმოსფერული წნევით დაჭირხნული აირის გამოყენება ბუნებრივ აირზე მომუშავე სატრანსპორტო საშუალებების გამართვისთვის.

ბუნებრივი აირის საცავი წარმოდგენილია სადგურის ტერიტორიაზე სტაციონალურად დამონტაჟებული შეკუმშული აირის ორი კომპლექტი აირბალონებით – შიდა და გარე რესივერებით. შიდა რესივერები, რომელიც წარმოდგენილია 9 ერთეული აირბალონით, განთავსებულია გაზგასამართის ტერიტორიაზე არსებულ საკომპრესორო შენობაში. გარე რესივერები – 10 ერთეული აირბალონით განთავსებულია საკომპრესორო სადგურის გვერდით. საპასპორტო მონაცემებით ბუნებრივი აირის საცავების საერთო მოცულობა, 200-220 ატმოსფერული წნევით დაჭირხნის შემთხვევაში შეადგენს 1250 მ³.

გზში ანგარიშის თანახმად ბუნებრივი აირის მიწოდება ხდება საშუალო წნევიანი გაზსადენის მთავარი მაგისტრალიდან, რომელიც სადგურს უკავშირდება 100მმ-იანი 5 კმ-ის სიგრძის გაზსადენით. გაზსადენში ბუნებრივი აირის წნევა შეადგენს საშუალოდ 7კგ/სმ²-ს.

საცავების ბუნებრივი აირით შევსების ტექნოლოგიური პროცესი დაკავშირებულია საკომპრესორო სადგურის მუშაობასთან. საკომპრესორო სადგურში შესვლამდე ბუნებრივი აირი იწმინდება მექანიკურიად გაზსადენის ბოლოში მოწყობილ საფილტრ დანადგარში. ბუნებრივ აირს მოცილებული თხევადი მასა – კონდენსატი და წყალი გროვდება 1,5 მ³ რეზერვუარში.

საკომპრესოროს გაზი მიეწოდება 6-8 კგ/სმ² წნევით. ოთხ საფეხურად გაზის მიმდევრობით დაჭირხნის შედეგად კომპრესოროში შემოსული გაზის წნევა იზრდება 200-220კგ/სმ²-მდე. შეკუმშვისას წარმოქმნილი სითბო სცილდება თბომცველელში გავლით და გარემოს ტემპერატურამდე გაგრილებული ბუნებრივი საწვავი გაზი დროებით შესანახად მიეწოდება მაღალი წნევის რეზერვუარებს (რესივერებს). როცა საცავში გაზის წნევა მიაღწევს 200-220კგ/სმ²-ს (ანუ საცავისა და კომპრესოროში არსებული გაზის წნევა თანაბრდება), ავტომატურად იკეტება საცავზე მოწყობილი ვენტილი, საკომპრესორო სადგური კი წყვეტს მუშაობას ვიდრე საცავში გაზის წნევა მინიმუმამდე არ დაეცემა. საკომპრესორო სადგურის მუშაობის შეწყვეტის შემდეგ კომპრესოროსა და საცავს შორის რჩება დაჭარხნილი აირი, რომლის განტვირთვა აუცილებელია კომპრესორების ხელახლა ჩართვამდე. სისტემის განტვირთვისას გამოდენილი გაზი სპეციალურად მოწყობილი სისტემით ბრუნდება გაზსადენში.

რეზერვუარებიდან მარაგდება ავტომანქანის გაზით გაწვობა-გამართვის სვეტი. სადგურის სრული დატვირთვით მუშაობისას (24 სთ) ბუნებრივი აირის დაჭირხნის პროცესი მეორდება გაზის რეალიზაციის პარალელურად.

საკომპრესორო სადგურის მუშაობას უზრუნველყოფს უკრაინული წარმოების ორი კომპესორი. მათი მუშაობისთვის საჭირო ზეთი შემოაქვთ 200 ლიტრის ტევადობის ლითონის კასრებით, რომელიც ინახება ცალკე საწყობში. წლის განმავლობაში გამოიყენება დაახლოებით 2200 ლ. ზეთი. საკომპრესორო ლითონის მილით დაკავშირებულია რეზერვუართან, რომელშიც გროვდება კონდესატი და წყალი. კომპრესორებიდან გაჟონილი ზეთი თვითღენით გროვდება რეზერვუარში. ამავე რეზერვუარში გროვდება გამოყენებული საკომპრესორო ზეთი. რეზერვუარი შემოზღუდულია ბეტონით, რომლის შიდა ტევადობა აღემატება რეზერვუარის მოცულობის 110%.

წარმოდგენილ გზშ ანგარიშში საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე მოცემულია მთლიანი საწარმოს - ავტოგაზგასამართი სადგურის საქმიანობის შედეგად ატმოსფერული ჰაერის მავნე ნივთიერებებით დაბინძურების წყარო - გაწყობა-გამართვის სვეტების „პისტოლეტები“-ს განქრევის მიღები (3 ერთეული - არარეგანიზებული ემისია), საიდანაც ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა მეთანი და ოდორანტი (მეთილმერკაპტანი), მოცემულია მათი რაოდენობრივი მაჩვენებლები და მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის სხვა პარამეტრები. ბუნებრივი აირის საცავეებიდან (რესივერებიდან) გაფრქვევა არ ხდება.

საწარმოდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტამდე მავნე ნივთიერებათა კონცენტრაციების მნიშვნელობები დადგენილია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის კომპიუტერული პროგრამა „ეკოლოგ-3“-ის გამოყენებით. მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა კონცენტრაცია უახლოესი დასახლებული პუნქტის საზღვარზე (170 მ) და ობიექტიდან 500 მეტრიანი რადიუსის მანძილზე არ აღემატება ნორმით დადგენილ მის დასაშვებ მნიშვნელობებს.

ობიექტის წყალმომარაგება ხორციელდება მიწათმოქმედების სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის წყალმომარაგების სისტემიდან. წყლის გამოყენება ხდება კომპრესორების გამაგრებულ სისტემაში, სახანძრო რეზერვუარის პერიოდული შესავსებად და სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. გზშ ანგარიშის თანახმად გამოსაყენებელი წყლის საშუალო ხარჯი შეადგენს 51.8 მ³/წ.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე საწარმოო ჩამდინარე წყლები არ წარმოიქმნება. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლები 23,75 მ³/წ. რაოდენობით გროვდება 10 მ³ ტევადობის ჰერმეტიკულ საასენიზაციო ორმოში, რომლის გაწმენდა ხდება წყალკანალის მცხეთის მუნიციპალური სამსახურის მიერ ხელშეკრულების საფუძველზე.

საცავეების ექსპლუატაციის პროცესში ნარჩენების სახით წარმოიქმნება:

- გამოყენებული საკომპრესორო ზეთი და კონდენსატი - 3 ტ/წ, რომელიც წარმოდგენილი გზშ ანგარიშის თანახმად გროვდება საკომპრესოროს მიმდებარედ არსებულ 1,5 მ³ ტევადობის რეზერვუარში. ამავე რეზერვუარში გროვდება გამოყენებული საკომპრესორო ზეთი და კომპრესორებიდან გაჟონილი ზეთი. გზშ ანგარიშის თანახმად, რეზერვუარში დაგროვილი ნავთობპროდუქტების ტერიტორიიდან გატანა შემდგომი გაუვნებლობის მიზნით ხდება წელიწადში ორჯერ ამ საქმიანობაზე სათანადო ნებართვის მქონე კონტრაქტორის საშუალებით.
- ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული მყარი ნარჩენები - 30 კგ /წ, ანგარიშის თანახმად სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსება გათვალისწინებულია კონტეინერული ტიპის ცალკე სათავსში, რომელიც მოეწყობა უსაფრთხოების ყველა ნორმის დაცვით (იზოლირებული იქნება ქარის და წყლის მიერი ზემოქმედებისგან). კონტეინერზე შესაბამისი გამაფრთხილებელი ნიშნები.
- ლითონის ჯართი - 1 ტ/წ, რომელიც წარმოდგენილი იქნება მიმდინარე სარემონტო სამუშაოების შედეგად წარმოდგენილი დეტალებით, გადაეცემა ჯართის მიმღებ კომპანიებს.

- საყოფაცხოვრებო ნარჩენები – 5,84 მ³/წ. დროებით თავსდება ტერიტორიაზე მოწყობილ სპეციალურ ურნებში და შემდეგ ქ. მცხეთის დასუფთავების მუნიციპალურ სამსახურს გააქვს სპეცტრანსპორტით ქ. მცხეთის ნაგავსაყრელზე.
- ჩატარებული ეკოლოგიური აუდიტის შედეგად ობიექტის ტერიტორიაზე გამოვლენილია 1,75 მ³ ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული გრუნტი. ჩასატარებელია სარემედიაციო ღონისძიებები.

ნარჩენების მოსალოდნელი ზემოქმედების შესამცირებლად გზშ ანგარიშის თანახმად ერთერთ უმთავრეს გარემოსდაცვით ღონისძიებას წარმოადგენს შემოტანილი საკომპრესორო ზეთების ხარისხობრივი კონტროლი პოლიქლორირებული ბიფინილების შემცველობაზე. ამავე მიზნით ობიექტის ხელმძღვანელობა ვალდებულია ჩაატაროს სადგურში არსებული ზეთების კვლევა მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლების (მოდ) შემცველობაზე.

გზშ ანგარიშში განხილულია მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციები (ხანძრის წარმოქმნა და გავრცელება, აფეთქება, ავარიული გაფრქვევები ატმოსფერულ ჰაერში, საკომპრესორო ზეთის ავარიული დაღვრა და მეხის დაცემა). ობიექტზე მოწყობილია შესაბამისი ინვენტარით აღჭურვილი ხანძარსაწინააღმდეგო სტენდი და ხანძარსაწინააღმდეგო წყალგაყვანილობის სისტემა. სადგურის ტერიტორიაზე დამონტაჟებულია რამოდენიმე მეხამრიდი.

გზშ ანგარიშში დანართის სახით წარმოდგენილია ნარჩენების მართვის, გარემოსდაცვითი და მონიტორინგის გეგმები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის მიმდინარეობის პროცესში ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავით გათვალისწინებულ პირობებს.

III. პირობები

შპს „საქართველოს საერთაშორისო ენერჯეტიკული კორპორაციის ხელმძღვანელობამ:

1. გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 3 თვის განმავლობაში განახორციელოს დაბინძურებული გრუნტის გაუვნებელოება;
2. უზრუნველყოს თხევადი (რეზერვუარში დაგროვილი ნარჩენი) და მყარი სახიფათო ნარჩენების უსაფრთხო მართვა;
3. დააწესოს მუდმივი კონტროლი ტექნოლოგიური დანადგარების გამართულ მუშაობასა და საქართველოში მოქმედი უსაფრთხოების სტანდარტების ტექნიკური მოთხოვნების დაცვაზე.
4. უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;